

POLITICI SPAȚIALE PENTRU CREȘTERE, TRANZIȚIE ECONOMICĂ ȘI SECURITATE ÎN EUROPA

10/10/2022



Viziunea noastră

Grupul PPE se străduiește să mențină Europa printre puterile spațiale de prim rang din lume și să îi amplifice acest rol. Considerăm că Uniunea Europeană trebuie să își asume mai activ rolul de furnizor de securitate în interiorul și în afara ei, asigurând stabilitatea în vecinătatea sa și la nivel global. Suntem de părere că politica spațială a UE are o importanță tot mai mare, deoarece faptele demonstrează că ea contribuie concret la securitatea cetățenilor, lucru pe care niciun stat membru nu l-ar fi putut realiza de unul singur.

Grupul PPE dorește ca politica spațială a UE să devină un instrument important de creștere economică și dorește ca sectorul privat să se implice mai mult în economia spațială. Considerăm că mai multe stimulente ar aduce avantaje evidente IMM-urilor și sectorului Noului Spațiu și, împreună cu un cadru legislativ clar, ar ajuta la mărirea competitivității industriei noastre.

Activitatea spațială - o necesitate

Activitățile spațiale ale Uniunii Europene (UE) oferă informații și servicii esențiale pentru a sprijini, printre altele, politicile noastre fundamentale privind clima, securitatea și salvarea, transporturile, comunicarea și digitalizarea și pentru a face UE mai rezilientă.

Astfel, spațiul stă la baza unei activități economice importante - susținând peste 230 000 de locuri de muncă în Uniune, creând direct o valoare de 53-62 miliarde EUR pentru economie și influențând indirect peste 10 % din PIB-ul UE¹. Ca atare, economia spațială europeană este a doua

ca mărime din lume și este un sector în care se cercetează și se inovează extrem de mult, cu angajați cu înaltă calificare. Tehnologia spațială contribuie și la activitățile de cercetare și dezvoltare (C&D) din diferite sectoare și la explorarea universului.

Europa - putere spațială mondială

Succesul actual al economiei spațiale europene se datorează Programului spațial european, gestionat de Comisia Europeană prin Agenția Uniunii Europene pentru Programul spațial (EUSPA), de multe ori în strânsă cooperare cu Agenția Spațială Europeană (ESA) și cu statele membre.

Prin constelația sa de sateliți, programul european de observare a Pământului (Copernicus) oferă servicii de monitorizare a mediului, a aerului, a teritoriului și a mării, pentru a fi de ajutor în diverse domenii, cum ar fi agricultura de precizie și operațiunile de căutare și salvare.

Programul Galileo, care este sistemul global de navigație prin satelit (GNSS) al Europei, oferă cel mai precis serviciu de navigație și poziționare din lume. Sistemul mixt EGNOS transmite informații mai precise privind poziționarea și sincronizarea, ce pot fi folosite, de exemplu, de avioanele care aterizează pe aeroporturile europene.

GOVSATCOM - serviciul de comunicare prin satelit pentru utilizatorii guvernamentali - ajută la conceperea răspunsului UE la

¹ Space Market: How to facilitate access and create an open and competitive market? (Piața spațială: cum se poate înlesni accesul și cum se poate crea o piață deschisă și competitivă?) Studiu realizat de EPRS pentru Comisia ITRE, noiembrie 2021

amenințări precise și oferă sprijin strategiei maritime a UE și politicii UE privind regiunea arctică.

Cunoașterea situației spațiale (SSA) urmărește să întărească capacitățile de monitorizare, urmărirea și identificare a obiectelor spațiale și a deșeurilor spațiale; SSA are trei subcomponente: supravegherea și urmărirea obiectelor spațiale (SST), fenomenele meteorologice spațiale (SWE) și obiectele din apropierea Pământului (NEO).

Bugetul total al programului spațial al UE pentru perioada 2021-2027 este de 14,4 miliarde EUR – cel mai mare buget adoptat vreodată la nivelul UE pentru spațiu, majorat considerabil față de 11 miliarde EUR în perioada 2014-2021 și de numai 5 miliarde EUR în perioada 2007-2013. Totuși, în comparație cu concurenții noștri de la nivel mondial, bugetul UE pentru spațiu tot nu este suficient de mare: Statele Unite alocă NASA 24 miliarde USD – doar pentru 2022!

Probleme actuale

Prioritățile Grupului PPE

- > *Accesul autonom al UE la spațiu trebuie consolidat – în special în cazul lansatoarelor, deoarece, din cauza invaziei, Rusia, s-a retras din Centrul Spațial al Guyanei, aflat la Kourou.*
- > *Este nevoie de mai multe fonduri pentru Copernicus, pentru a compensa deficitul bugetar provocat de Brexit.*

Invadarea Ucrainei de către Rusia a arătat că trebuie acționat prompt pentru a consolida accesul autonom al UE la spațiu și lanțul de aprovizionare al UE, cu scopul de a face UE mai rezilientă. UE trebuie să își asigure autonomia strategică și nu trebuie să depindă de țări terțe în domenii strategice, de exemplu, în cazul lansatoarelor și al lanțurilor valorice strategice ale UE pentru programele noastre europene emblematice.

Războiul Rusiei a afectat deja mult politica spațială europeană, zborurile în spațiu și activitățile de explorare a spațiului. Agenția spațială rusă Roscosmos și-a anunțat retragerea din Centrul Spațial al Guyanei din Kourou. Ar trebui analizată posibilitatea de a construi cosmodroame alternative în UE.

Din cauză că ne lipsește capacitatea de lansare a Rusiei, este urgent să ne

străduim să facem UE mai autonomă din perspectiva accesului la sateliții de lansare în spațiu. În orice caz, decizia Rusiei nu are consecințe asupra continuității și calității serviciilor Galileo și Copernicus, nici nu pune în pericol dezvoltarea în continuare a acestor infrastructuri.

Finanțarea acordată de Regatul Unit (UK) programului Copernicus, convenită după Brexit, este blocată de litigiul referitor la Protocolul privind Irlanda de Nord, împreună cu participarea Regatului Unit la programul de cercetare Orizont Europa. Comisia și ESA au căzut de acord să încerce să acopere deficitul bugetar și să păstreze continuitatea, integritatea și evoluția programului Copernicus. Pentru a întreprinde toate activitățile avute în vedere cu rapiditate maximă este nevoie de un buget mai mare decât cel disponibil în prezent.

Viitorul

Comunicații securizate, gestionarea traficului spațial, autonomie strategică, apărare

Prioritățile Grupului PPE

- > *Pentru a păstra poziția de putere spațială mondială a Europei, UE trebuie să își intensifice lansările de sateliți. Trebuie să se prevadă fonduri noi în bugetul UE pentru Programul privind conectivitatea securizată 2023-2027.*
- > *Acceptăm folosirea în dublu scop, civil și militar, a activelor noastre spațiale și recunoaștem și că există sinergii evidente în domeniul cercetării și dezvoltării. Trebuie să exploatăm la maximum ecosistemul spațial și de apărare.*
- > *Este nevoie de o cooperare apropiată a UE cu NATO în cadrul Programului spațial al UE – în special în ceea ce privește protecția capacităților și serviciilor spațiale în scopul securității și apărării. Considerăm bine-venită dimensiunea spațială a Busolei strategice europene, adoptate recent.*

Nu este un dat că Europa își poate menține poziția de a doua putere spațială ca mărime din lume, dacă ne gândim la provocările din partea unor țări cu industrie spațială tot mai importantă, cum ar fi China și India, și la faptul că unele companii private din SUA, cum ar

fi SpaceX, Blue Origin și Virgin Galactic, se implică mai mult în acest domeniu.

Nu în ultimul rând, a crescut concurența la lansarea și exploatarea sateliților. Aproape 12 000 de sateliți au fost deja plasați pe orbită de 6 000 de lansatoare, iar în anii următori vor fi trimiși în spațiu alți 20 000 de sateliți, care vor oferi o gamă variată de servicii private, cum ar fi internet din spațiu, navigație, cartografiere etc.

Uniunea va trebui și să își intensifice lansările de sateliți, iar Programul privind conectivitatea securizată pentru perioada 2023-2027, care a fost publicat, reprezintă un nou pas în această direcție – acest program, în valoare de 6 miliarde EUR (din care 2,4 miliarde EUR provin de la bugetul UE) vine la momentul oportun. Conform planurilor, noua constelație europeană de sateliți va pune la dispoziție accesul din orice punct în lume la servicii securizate de comunicare prin satelit, pentru a ne proteja infrastructura de bază, pentru supraveghere, pentru a susține acțiunile externe și a oferi conexiuni fiabile și rapide cetățenilor și firmelor cu ajutorul sectorului privat.

Procurarea unor resurse noi ar fi un mare avantaj. Totuși, pentru ca acest nou program să fie încununat de succes, trebuie analizat atent dacă aceste resurse nu se suprapun cu serviciile existente.

Tehnologia comunicațiilor cuantice, dezvoltată inițial în cadrul EuroQCI, ar trebui să facă parte din sistemul de conectivitate securizată, pentru a oferi mai multă securitate sistemelor noastre de comunicare prin satelit.

În același timp, problema aglomerării tot mai mari din spațiu și a celor peste un milion de deșeuri spațiale provenite de la sateliții uzați reprezintă un risc pentru lansările noastre de sateliți, pentru activele noastre spațiale existente și, nu în ultimul rând, pentru astronautii noștri din spațiu. Este clar că gestionarea traficului în spațiu și posibila curățare a spațiului din deșeuri au devenit chestiuni urgente pentru Europa și pentru întreaga lume.

Sectorul spațial ar trebui să fie considerat un model din perspectiva autonomiei strategice atunci când se regândesc alte domenii de politică, cum ar fi sectorul energetic. Acest lucru înseamnă că trebuie să se pună un accent puternic pe construirea propriei noastre capacități și pe accelerarea dezvoltării sistemelor de lansare Vega-C și Ariane 6, precum și pe sprijinirea nou-veniților care dezvoltă lansatoare la costuri mici și lansatoare mai mici/microlansatoare în întreaga Uniune.

Politica spațială și dezvoltarea tehnologiilor spațiale sunt tot mai interconectate cu evoluțiile din domeniul securității și apărării, și pe bună dreptate. Înființarea unui comandament de apărare spațială al UE este o evoluție firească și necesară pentru a ne proteja resursele spațiale. Coabitarea dintre utilizatorii în scopuri civile și utilizatorii în scopuri de securitate și apărare este evidentă atunci când este vorba de datele și serviciile Galileo, care reprezintă un caz clar de dublă utilizare. Ar trebui să acceptăm dubla utilizare, în scop civil și militar, a activelor noastre spațiale și să recunoaștem că există și sinergii clare care trebuie exploatate în domeniul cercetării și dezvoltării; ecosistemul spațial și de apărare, definit în noua strategie industrială a UE și în Planul de acțiune pentru sinergii între apărarea civilă și industriile spațiale, reprezintă un mod vădit de a face acest lucru.

Ar trebui să evităm repetarea situației din Ucraina în care, pentru a asigura conectivitatea securizată, companii private din afara UE prestau anumite servicii ale statului. Europa ar trebui să se afle în fruntea politicii spațiale globale.

Numeroasele amenințări la adresa securității noastre fac necesară în viitor cooperarea apropiată a UE cu NATO în cadrul Programului spațial al UE, mai ales în ceea ce privește protecția capacităților și serviciilor spațiale de atacuri cibernetice, amenințări fizice, deșeuri sau alte ingerințe nocive, în scopul securității și apărării. Considerăm deci bine-venită dimensiunea spațială a Busolei strategice europene, adoptate recent. Deși colaborăm cu aliații, UE trebuie să fie în continuare autonomă acolo unde este necesar, să asigure reziliența activelor spațiale și terestre, accesul la materii prime și tehnologii critice, reziliența lanțurilor de aprovizionare, precum și disponibilitatea serviciilor spațiale.

Implicarea sectorului privat

Cercetare și inovare, start-up-uri, IMM-uri, Noul Spațiu

Prioritățile Grupului PPE

- > *Un cadru de reglementare clar, care să susțină implicarea sectorului privat în economia spațială – în special în cazul IMM-urilor și al actorilor din domeniul Noului Spațiu.*
- > *Suveranitatea datelor este fundamentală pentru UE. Trebuie să valorificăm potențialul important al*

multor actori din UE care contribuie la realizarea acestui obiectiv oferind soluții în materie de date, microlansatoare, sateliți și inovații de înaltă tehnologie de ultimă generație.

Moștenirea participării populației și a participării marilor companii din domeniile spațiului și apărării este evidentă atunci când vorbim de cercetare și dezvoltare și de exploatarea în sectorul spațial din amonte (lansatoare aerospațiale, principalii producători de sateliți), în sectoarele intermediare (operatorii de sateliți) și în sectoarele din aval (crearea de servicii și aplicații prin utilizarea datelor provenite de la sateliți și tehnologii spațiale). Și inovatorii din Noul Spațiu joacă un rol tot mai important.

Multe alte firme private, start-up-uri și IMM-uri sunt active în așa-numitul sector TIC/digital și alcătuiesc ecosistemul Noului Spațiu. Cu toate acestea, situația este mereu în schimbare și nu există un cadru de reglementare clar.

Politica spațială ar trebui să joace un rol și mai important în întărirea industriei europene, pentru ca economia UE să se redreseze și reziliența UE să crească.

Sectorul spațial este un atu incredibil pentru economia UE în ansamblu, de care pot beneficia mult atât firmele, cât și cetățenii. În acest scop, trebuie să implicăm sectorul privat în acest domeniu mult mai mult decât în prezent.

Pe măsură ce se vor dezvălui posibilitățile uriașe create de internetul obiectelor (IoT), industria 4.0, volumele mari de date și vehiculele autonome, cererea de sateliți și de tehnologie spațială va crește și mai mult. De-a lungul întregului lanț de aprovizionare, cererea de sateliți, microlansatoare și prelucrare a datelor va crește, iar Uniunii i se oferă un prilej unic de a-și asuma un rol mai activ în spațiu și de a deveni mai competitivă.

Suveranitatea datelor este esențială pentru a atinge suveranitatea digitală europeană. Încă de pe acum UE are mulți actori care contribuie la realizarea acestui obiectiv oferind soluții în materie de date, microlansatoare, sateliți și inovații de înaltă tehnologie de ultimă generație. Pe măsură ce importanța strategică a spațiului și concurența crescândă care apare devin evidente, potențiale importante rămân neexploatate.

Cifrele² dintr-un studiu de piață recent

arată că baza instalată de dispozitive de navigație și poziționare (GNSS) va crește de la 6,5 miliarde de unități în 2021 la 10,6 miliarde de unități în 2031. Se preconizează că veniturile de pe piața din aval generate de dispozitive și de servicii vor crește de la 199 miliarde EUR în 2021 la 492 miliarde EUR în 2031. Piața datelor și serviciilor de observare a Pământului se va dubla, de la aproximativ 2,8 miliarde EUR la peste 5,5 miliarde EUR în următorul deceniu. În cazul comunicațiilor securizate prin satelit, cererea civilă actuală de capacități de comunicare prin satelit în Europa este de circa 2,5 Gbps, iar cererea militară nu depășește 1,5 Gbps. În 2035, se preconizează că cererea militară ar putea ajunge la aproape 4 Gbps, iar cererea civilă, la 20 Gbps.

Propuneri concrete privind politicile spațiale:

1. Promovarea posibilităților de afaceri pentru firmele private în sectorul Noului Spațiu este o prioritate absolută. Parlamentul European trebuie să facă parte din grupul de experți privind politicile și programele importante pentru industria spațială, de apărare și industria aeronautică a UE, grup înființat de Comisia Europeană și care ar trebui să elaboreze o foaie de parcurs concretă.
2. Inițiativa CASSINI („Competitive Space Start-ups for Innovation” – Start-up-uri competitive în domeniul spațial pentru inovare), implementată de Comisie, oferă capital de risc în valoare de 1 miliard EUR pentru start-up-urile din domeniul spațial și este o inițiativă oportună care se îndreaptă în direcția cea bună. Cu toate acestea, succesul instrumentului de investiții CASSINI depinde și de implicarea sectorului privat – prin atragerea de fonduri de investiții pentru a strânge noi fonduri axate pe investițiile spațiale – și de folosirea de către statele membre a instrumentelor lor de politică pentru a încuraja această evoluție. Un acces mai bun la finanțare va reclama și o politică modernizată în domeniul concurenței și norme privind ajutoarele de stat care să fie adecvate scopului. Deși inițiativa CASSINI este în prezent limitată și are un cadru prea rigid, modelul este promițător pentru viitor.
3. UE trebuie să dezvolte mai bine cunoștințele ce provin din cercetarea

² RAPORT DE PIAȚĂ AL EUSPA, nr. 1/2022, publicat la 25.1.2022

în domeniul activităților economice. Avem nevoie de o propunere legislativă a Comisiei privind sectorul spațial din aval, pentru a asigura o participare mai largă a sectorului privat, valorificarea potențialului de afaceri și pentru a oferi un cadru stabil și previzibilitate investițiilor private pe termen lung. O astfel de acțiune de reglementare ar putea lua inclusiv forma unei verificări a „compatibilității spațiale”, integrând datele și aplicațiile spațiale în toate domeniile de interes (de exemplu, comerțul, energia, transporturile, securitatea, infrastructura critică, protecția civilă, prevenirea dezastrelor naturale și răspunsul la acestea, gestionarea terenurilor și a mediului marin, agricultura și pescuitul), pentru a se asigura că se ține seama așa cum se cuvine de tehnologiile spațiale ale UE în vederea realizării obiectivelor de politică (de exemplu, digitalizarea, Pactul verde, reziliența, autonomia strategică).

4. Ecosistemul industrial pentru spațiu și apărare oferă un cadru pentru dezvoltarea sectorului – nu în ultimul rând, modul în care acest sector poate crește atunci când, în același timp, încearcă să rezolve problema reprezentată de dubla tranziție, verde și digitală, de redresarea economiei UE și de mărirea rezilienței UE. Cerem Comisiei să elaboreze și să publice cât mai curând o traiectorie concretă a tranziției ecosistemului spațial și de apărare în Strategia industrială pentru Europa.
5. Pentru ca Europa să devină mai autonomă în domeniul spațial, trebuie să accelerăm dezvoltarea sistemelor de lansare Vega-C și Ariane 6 și să colaborăm mai mult cu sectorul privat, prin activități de cercetare și dezvoltare, pentru a dezvolta sisteme alternative de lansare și lanțul valoric al sistemului de lansare al UE printr-o mai bună integrare a IMM-urilor și a start-up-urilor din UE.
6. Odată cu creșterea planificată a numărului lansărilor de sateliți pe orbită, ar trebui analizat dacă este viabil să se înființeze cosmodroame în Europa, pentru a completa principalul sit de lansare din Guyana Franceză, și să se investească în ele. Atunci când se pune în aplicare strategia Uniunii privind infrastructurile spațiale, îmbunătățirea lansatoarelor și accesul la spațiu, ar trebui luat în considerare potențialul regiunilor ultraperiferice ale Uniunii.
7. UE trebuie să încerce în continuare să asigure cât mai mult cu putință autonomia strategică și reziliența spațiale și militare și să îi acorde Programului spațial rolul de a întări uniunea europeană a apărării.
8. Asigurarea independenței de infrastructura și tehnologiile spațiale ruse și chineze este o prioritate principală. Europa trebuie să găsească moduri în care să își mărească independența tehnologică sustenabilă de cele două țări și, într-o anumită măsură, de Statele Unite.
9. Tehnologiile cuantice, susținute de programul „Europa digitală”, vor îmbunătăți capacitățile digitale strategice ale Europei, iar Inițiativa privind infrastructura europeană de comunicații cuantice (Euro-QCI) trebuie să fie o prioritate principală inclusă în Programul privind conectivitatea securizată pentru perioada 2023-2027.
10. Dependențele critice (materii prime critice și avansate, tehnologii critice pentru spațiu) de Rusia, Belarus sau Ucraina ar trebui cartografiate și ar trebui găsite măsuri/soluții de atenuare pentru a se încerca să se elimine dependențele critice și a sprijini sectorul spațial, identificându-se aspectele direct afectate de sancțiunile împotriva Rusiei.
11. Trebuie dezvoltate urgent capacitățile de management al traficului spațial (STM) – în ceea ce privește cunoașterea situației spațiale și supravegherea și urmărirea spațială – și trebuie înființate centre de monitorizare a securității în întreaga UE, care să colaboreze direct cu autoritățile naționale. De asemenea, este necesar un cadru clar de reglementare a managementului traficului spațial, iar Comisia ar trebui să elaboreze un set de norme, standarde, specificații tehnice și orientări la nivelul Uniunii și să promoveze activ aceste norme ale Uniunii la nivel internațional. Acest set de norme ale Uniunii ar trebui să fie coerente cu alte norme ale UE din alte domenii de politică, cum ar fi apărarea, politica industrială, mediul și aviația/managementul traficului aerian, pentru ca acestea din urmă să nu compromită siguranța aviației. Cu ocazia viitoarei evaluări de la jumătatea perioadei a actualului program spațial, managementul traficului spațial ar trebui inclus în program. Comisia trebuie să identifice surse de finanțare a managementului traficului spațial în cadrul Programului spațial.
12. Comisia și Înalțul Reprezentant al Uniunii Europene ar trebui să informeze Parla-

mentul European despre cooperarea internațională în domeniul securității care privește spațiul, inclusiv despre evoluția cooperării UE-NATO în acest domeniu. Din cauza evoluțiilor geopolitice recente, trebuie elaborată urgent o strategie spațială a UE pentru securitate și apărare care să conceapă un răspuns european comun la amenințările la adresa infrastructurilor noastre spațiale.

13. Dată fiind importanța strategică pe care sectorul spațial al UE o are pentru suveranitatea și competitivitatea digitală a UE, ar trebui supravegheate atent efectele legislației asupra actorilor din industria spațială. Modificările reglementărilor ar trebui deci să țină seama de efectele asupra competitivității sectorului și de importanța sa fundamentală pentru politica spațială generală și suveranitatea digitală a UE și ar trebui avute în vedere posibile derogări pentru industria spațială. Reglementări cu efecte mari asupra industriei spațiale sunt, de exemplu, Regulamentul REACH, precum și normele privind ajutoarele de stat.
14. Dat fiind potențialul său, sectorul spațial ar trebui să joace un rol principal în redresarea economiei UE în urma pandemiei de COVID-19. Din acest motiv, Mecanismul de redresare și reziliență (MRR), împreună cu Fondul de coeziune și fondurile regionale, ar trebui folosite ca posibilă sursă de finanțare, întrucât inovarea în domeniul spațiului îndeplinește cele trei criterii majore de eligibilitate: cel al acțiunilor climatice, al economiei cu emisii scăzute de carbon și al mobilității inteligente.
15. Pentru ca populația să cunoască mai bine beneficiile și potențialul programelor spațiale ale UE, Comisia și alte entități relevante ale Uniunii ar trebui să o informeze mai bine despre spațiu și să comunice mai bine pe această temă.